

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 55 (3217) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Erkölcsei törvények a hadviselésben

(P. A.) A szentesi angol követ székeségszemének látta, hogy részvétlátogatására menjen Maglione bíboros államtitkárhoz, kifejezve ott állama nevében nagy sajnálkozását amiatt, mert a calabriai érekek egy angol légitámadásnak áldozatul esett. A bíboros államtitkár válaszképpen kimutatást nyújtott át az angol követnek és felsorolta, hogy Olaszország más városaiban mennyi gyermek és asszony pusztult el az angolok bombatámadásai következtében. A pápa is Spelman érsek útján felhívta Roosevelttel egyetemes háborúviselés ilyen módjának a céltűzését kegyetlenségére és lovatlanlanságára. A pápa valamennyi hadviselő országot megegyezést kéri, hogy hagyják abba a városok olyan bombázását, melyek háborús katonai célok helyett a lakosság ellen irányulnak.

Ebben a háborúban a templomok, kórházak és szegény lakótelepek végigbombázását előszeretettel különösen az angolok kultiválták. Megtorlasképpen ők is kaptak ilyen kíméletlen bombázásokat. Most, mióta Északafrikában az amerikaiak nagy partraszállást végeztek, a egyuttal azt hitték, hogy a franciák védteletlen területének ilyen olesó módszerű elfoglalásával a Földközi-tengert is elfoglalhatják és Európára ugorhatnak, — azt kell éreznük, hogy ez a kigondolásuk nem biztat sikerrel. A nem védekező, vagy védekezni nem tudó franciáktól elfoglalhatták az észak-afrikai part egyrészt, de a többi keményen tartják az olaszok és németek egész Európa partja mindenütt megközelíthetetlen.

Hogy az angolok is tegyenek valamit a tehetetlen stratégiai helyzet kijavítására, így gondolták ki az olasz és német védteletlen lakosság támadását. Úgy képzelték, hogy ezen a módon a küzdő hadseregek mögött az illető országok néphangulatát terrorizálhatják, s így ez a megriadt néphangulat támadja majd hátra a küzdőket. Ekként akarják talán megcsinálni a Stalin által eddig hiába követelt második arcvonalat Európa ellen. A kigondolásban van valami ördögi nagyvonalúság, de megvan az a hibája is, mint minden ördögies gondolkodásnak, hogy nem számol az emberek természetellenességével. A védteletlen lakosságra támadás mindenkiben felkelti ugyan az eliszonyodást, de egyuttal a megvetést is a védteletlen támadók ellen. Önkéntelenül arra gondol mindenki, hogy nagyon rosszul állhat a dolga annak a hadviselő félnek, aki nem a harc tereken birkózik meg a nem a hadicélú épületeket, raktárakat és hajókat támadja, hanem a templomokat, kórházakat és az emberek lakásait.

Bizonyára az emberiség nagy szempontjából nagyhatásúan mutatott rá a Szentszék diplomáciája, hogy a háborúviselésnek erkölcsi törvények is határt szabnak. Ha már a szemberobbanó ellentétes érdekek, gazdasági és társadalmi irányok között csak a háború tud perdöntést végbevinni, ám álljanak ki nyíltan, viaskodásra készen, de ne üssék és tiporják azokat, akik fegyvertelenül

Végéhez közeledik az orosz tél

Tavaszi jelei mutatkoznak a különböző arcvonalszakaszokon. Jó eredménnyel jártak a német ellentámadások Charkovtól délre és nyugatra

Uj japán támadás készül Uj-Guinea szigetén

Berlinből jelentik: (B. T.) Svájci lapok moszkvai jelentései szerint a keleti harctéren végéhez közeledik az orosz tél. A harctér különböző részein már mutatkoznak a tavasz jelei. A szovjet arra tesz erőfeszítést, hogy a téli hadjárat minden teherbíró csapatának leváltásával újabb egységeket szedjen össze.

Baselből jelentik: (B. T.) A Basler Nachrichten szerint a déltunizsi harctéren lefolyt harcokkal kapcsolatban az angol fővárosban megjegyzik, hogy a 8-ik hadsereg ellen intézett támadások hasonlóak azokhoz, amelyeket Rommel annakidején El Alameinél alkalmazott. A lényeg az, hogy az ellenségre akkor csap le, amikor az is támadásra készül.

Berlinből jelentik: (B. T.) Mc Arthur főhadiszállásáról jelentik, hogy a jelek szerint Uj Guinea szigetén új japán támadás van készülöben. Erre a támadásra a szövetséges felderítőrepülőknél azokból a jelentéseiből következtetnek, amelyek szerint Rabaul kikötőben több mint 50 japán hadihajó, és szállítóhajó vontak össze. A szövetségesek légereje emiatt fokozta felderítőtevékenységét.

Négy lévészezrednyi erőt veszített vasárnap a szovjet

Berlinből jelentik: (MTI) A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti a keleti harctérről:

A német légierőnek a keleti harctéren május 7-én ismét eredményes napja volt. Lelőttek 79 ellenséges gépet, mialatt csak 1 német gép veszett el. Csak a sztraja oroszai harctér fölött hatalmas légitámadásban a német vadászok 59 szovjet gépet lőttek le. A keleti harctér többi szakaszán a bolsevisták részint légi harcban, részint a német légvédelem tüzeiben 20 repülőgépet veszítettek. A középső szakasz északi részén a német csapatok a tervszerű arcvonal megrövidítésekkel folytatottak vonalaik megerősítését. Saját szándékukból üritették ki azt a területet, amelyet egy évnél tovább a szovjet tömeges támadásaival szemben eredményesen védtek és ahol a szovjet hadseregek súlyos veszteségeket szenvedtek. Csak két helyen, még pedig Rzevtoji nyugatra és az ahhoz tartozó területre szedett össze a szovjet ki-

sebb erőket, hogy a németek után nyomuljon. E csapatok pusztítóelhárítóüzet kaptak és így a szovjet támadók teljesen szétesztoródtak. Általában a területet annyira aláaknázták, hogy a szovjet csapatok már első tapogatózó kísérleténél érzékeny veszteségeket szenvedtek. Hogy milyen gyengék a szovjet erők ezen a részen, az abból is kitűnik, hogy a német utóvédnek gyakran 15 kilométer mélységbe benyomulnak a szovjet csapatok mögötti területre. A bolsevistáknak igazi értelemben vett támadásáról az egész szakaszon nem lehet beszélni. A Sztraja Russza és a Lovat közötti csata március 7-én új nagy eredménnyel járt a németek javára. A gyalogos erők tömeges bevetésével és harcrepülők támogatásával szakadatlanul rohamozta az ellenség a német vonalakat, de egy helyen sem sikerült a fő védelmivonalba benyomulni. Vasárnap együttvéve legalább 4 lévészezrednyi szovjet erőt veszett el.

Megakadtak a szovjet támadások az Ilmen-tótól délre

Berlinből jelentik: (B. T.) A keleti harctér déli szakaszán Izjum vidékén, a Dorec mentén és a Miusi szakaszon egészen a Fekete Tengerig helyi jellegű tevékenység folyt. Ezzel szemben jó eredménnyel jártak a német ellentá-

dások Charkovtól délre és nyugatra. A középső szakasz megrövidítésére irányuló mozdulatok még folynak. Berlinben erről megállapítják, hogy ezek a rövidítésre irányuló hadmozdulatok tervszerűek és a szovjet csapatok nem

birják zavarni. A szovjet ezen a szakaszon általában mindenhol a német vonalakba való betörésre tesz kísérletet, azonban semmi eredményt nem ért el. Az Ilmen tótól délre a szovjet támadása változatlan hevesseggel folyt. A támadó csapatokat párcélosok és sűrű hullámokban csatarepülők támogatták. A támadások a szovjet leg súlyosabb veszteségeivel megakadtak.

Változatlan a Vatikán álláspontja a bolsevizmussal szemben

Róma. (MTI.) A NTL. jelenti: Spelman newyorki érsek elutazása után a külföldi sajtóban ismételtelen olyan jelentések láttak napvilágot, amelyek arról számoltak be, hogy miről tárgyalt az érsek XII. Pius pápával. Ezek a jelentések — állapítják meg beavatott vatikáni körök — teljesen légbőlkapottak, annál inkább, mert Spelman vatikánvárosi tartózkodása alatt kifejezetten megtagadta a sajtóval való érintkezést. Azal a megokolással, hogy nincsen mondanivalója, mert a pápával folytatott megbeszélései nem tartoznak a nyilvánosság elé. Vatikáni körök tisztán találgatásnak minősítik a külföldi sajtóban megjelent híreket. Irányadó vatikáni körök nem erősítik meg azokat a híreket, amelyek szerint a pápa Spelmannal folytatott megbeszélése során hangsúlyozottan kiemelte a Vatikán ismert, határozott bolsevistaellenes magatartását és a leghatározottabban elutasította az angoloktól és amerikaiaktól ismételtelen indítványozott megegyezést a szovjetkormányval, de rámutatnak vatikáni körök arra, hogy a Vatikán a bolsevizmussal szemben elfoglalt elutasító magatartásában semmiféle változás nincsen.

A Mai Nap írja: Római jelentés szerint a Vatikán hivatalos formában megcáfolta azt a hírt, amely szerint Ribbentrop hírodalmi külügyminisztert a pápa fogadta volna római látogatása során. Ezzel szemben megállapítják, hogy Ribbentrop külügyminiszter római tartózkodása során egyáltalában nem is volt a Vatikánvárosban.

és küzdésre készületlenül, a háborus terektől messzi álló otthonokban élnek a maguk gondjait. A háborus részvételen amugy is érdekelve vannak ezek az otthonok, hiszen férj, apa, testvér, fiú küzd értük a frontokon. Elég a bánat értük. Miért akarják még ezt a bánat-

tot is gyáván túlfokozni? Magyar ember szemtől szembe küzd meg az ellenfeleivel; ezt tartja becsületnek. Nem megy orozva az ellenfele hozzátartozóira, azok templomára és lakóházára. A magyar becsület érzékenysége is csak mély együttérzéssel tudja fogadni, mikor a

keresztény világ központjából hathatósan szót emelnek azért, hogy hagyják abba a gyermekek, asszonyok, templomok és kórházak bombázását. A háborút ezzel ugye lehet eldönteni, csak a gyűlölet és a bosszú érzését fokozzák föl vele.

A csütörtöki szabadegyetemi előadásra bemutatásra kerül színes vetítettképekkel az Aggteleki-cseppkőbarlang

A híres Aggteleki-cseppkőbarlang csodás világáról tart előadást csütörtökön este dr. Keszler Hubert országos hírű barlangkutató, az Aggteleki-cseppkőbarlang igazgatója. Rendkívül nehéz körülmények között készült eredeti színes felvételekkel mutatja be az egész aggteleki barlangrendszer, az 1938-ban még cseh megszállás alatt levő eszkázzal együtt. Előadásában ismerteti a barlang keletkezésének, valamint feltárásának történetét. Beszámol évtizedes kutatásainak eredményéről, hogyan találták meg az összefüggést a megszállt terület alatti barlangzakkasszal stb. Különös érdeklődésre tarthatnak számot az 1 km. hosszú földalatti től készült felvételek.

Dr. Keszler Hubert a felszabadulás óta a Sebeskörös völgyében lévő sorkolosi, révi és esküllői barlangokban is végzett kutatásokat, melyeknek eredményéről szintén csütörtökön este fog beszámolni.

ÉRTESÍTÉS

Értesítjük tagjainkat, hogy a Budapesti Közlöny az évi 52. számában a következő rendeletek jelentek meg:

1. A m. kir. miniszterium 1220—1943 M. E. sz. rendelete: a zár alá vett anyagszervek jegyzékének módosítása tárgyában.

2. A m. kir. Ip. M. 14.500—1943. Ip. M. sz. rendelete: az egyes anyagszervek bejelentéséről szóló 990—1939. M. E. sz. rendelet egyes rendelkezéseinek, valamint a rendelethez mellékelt jegyzéknek módosítása tárgyában.

Mindkét rendelet fontos intézkedéseket tartalmaz, miért is felhívjuk ezúton tagjaink figyelmét, hogy a fenti rendeleteket saját érdekükben tanulmányozzák át.

Előbb említett rendeleteket tagjaink titkári hivatalunkban Szaniszló-u. 27. sz. (a volt Kereskedelmi és Iparkamara hivatali helyisége) a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetik.

Kinevezett állami tanítók Bihar megyében

A Hivatalos Lap legutóbbi száma közli, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszter Szoinoki Margit bárdbernyői, Kotormán Istvánné Kemeri Mikó Katalin érmihályfalvai, Könyves Erzsébet biharszentjánosi, Sajtos Károlyné Pichy Margit éleadi, dr. Szalay Andorné Peiser Adrienne nagyvárad, Vándor Emília szaniszlói, Bozó Ilona kőröskisjenői, Prókay Anna siteri, Molnár Lorándné Molitorisz Klára értarcsai, Mocsár Rozália éremjéni, Kiss Erzsébet bodonosi, Szerádi Gizella bihardioszegi, Bakos László és Balázs Mária Klára símaszegi, Juránák Ilona berettyószéplaki, Nagy Éva komádi, Pásztor Lajosné Sass Juliánna éremjéni, Takács Margit Ilona szaniszlói, Muharos Ilona bagaméri, Bona Honorátó solyomkővári, Boras Lászlóné Szabó Ilona nagyvárad, Tóth Lajos váradzöllői, Véghegyi Vilma mezőbikácsi és Horváth Anna váradzsentmártoni helyettes tanítókat rendes tanítókká kinevezte.

Valaki viszi a bankot...

Halálosvégű huszonegyezés ügye a törvényszék előtt

Nagyvárad. Saját tud. Még január hó 12-én történt, hogy Domokos Lőrinc, barátjai földműves néhány falubeli emberrel együtt pálinkázott és huszonegyezett Ördög András kocsmájában. A társaságban volt Czepele János és annak unokaöccse is. Italozás és kártyázás közben, amikor az elfogyasztott pálinka és rum már a fejekbe szállt és emelkedett tete a hangulatot, valaki hirtelen elaltotta a lömpát és rátette kezét a „bankra”. Ebből aztán általános kavargás, dulakodás támadt, melynek hevében Domokos Lőrinc megütötte Czepele János unokaöccsét. A verekedőket nagynehezen szétugrasztották, a kedélyek azonban még ezután sem csillapodtak le s a kocsmai kártyázás epilógusa már a falu végén játszódott le, még pedig Czepele János halálos sebesülésével. Hogy mi történt ott, a barátjai dombon, január 12-ike, éjszakáján, azt csak a vádlott előadásából tudjuk magunk elé idézni, aki viszont természetesen magát igyekszik, amennyire lehet, előnyösebb helyzetben feltüntetni. Szerinte — de a tanúként kihallgatott Ördög András kocsmáros előadása szerint is — ő a verekedők közül korábban eltávozott s már háza felé közeledett, amely mintegy 500 méternyire van a falutól — amikor utólérte Czepele János és bicikálva támadott rá. Ujabb dulakodás támadt s ő Czepelet előbb egy kezéigénybe került, többgúgyfogyókérről ütötte meg, majd — nem emlékszik honnan,

hogyan, — egy karó akadt a kezébe s azszal védekezett Czepele fenyegető magatartása ellen, olyan nyomatékka, hogy — mint utóbb kiderült, — haragosa bele is halt sérülésébe.

A nagyvárad törvényszék dr. vitéz Bíró Barna tanács kedden délelőtt tárgyalta a halálosvégű kocsmai verekedés ügyét és ennek során tanúként hallgatta ki az áldozat feleségét, aki tagadta, hogy férjénél zsebkés lett volna a kérdéses időpontban. Ezzel szemben egy másik tanu, Domokos Sándor szemébe mondotta az özevgynek, hogy az áldozatnál igenis volt egy fanyelű „bicska” s azszal az ő szemeláltára is, már a kocsmában rá akart menni a vádlottra, mondván hogy „szalonnát aprít” belőle. Ő fogta le hátulról a kezét.

Egyébként a kocsmáros, Ördög András is lobbánékony, veszekedő természetű embernek ismerte az áldozatot.

Dr. Beöthy Konrád törvényszéki orvosszakértő véleményét is meghallgatta a bíróság, főként arról, hogy az áldozat halálát a holttesten talált több sérülés közül melyik okozta. Eszerint a halál közvetlen oka a koponyáért ütés nyomán bekövetkezett koponyatörés, illetve az ennek következtében fellépő agybénulás volt.

A bíróság végül is további három tanu kihallgatását rendelte el és a tárgyalás folytatását március 30-ára tűzte ki.

Elutasította a bíróság a háztulajdonosnő kilakoltatási keresetét

Beteg idegzetű a lakó, aki boszorkánynak tartotta a házigazdát

Nagyvárad. Saját tud. Különös háttérű és humorban bővelkedő kilakoltatási pert tárgyalt kedden délelőtt a nagyvárad járásbírója Hegedűs Frigyes járásbírója. A kilakoltatási perek tömkelegében egészen szokatlan ügynek előmnyei ezinte megdöbbsentők s alig is érthető, hogy a huszadik században, még hozzá nem is valami eldugott faluban, hogyan kerülhet sor ilyenre, ami Luncan Péterné és Fésűs Lajosné avatta halálos ellenségeké. Az ellenségekedés oka a hajmeresztő babonáság, melyről a per iratalt többek között a következőket arulják el.

A felperes Luncan Péter azon a címen kéri lakója Fésűs Lajosné kilakoltatását, hogy az feleségét vén kuruzsló aszozonynak nevezte. A felperes beadványa szerint Fésűsné kijelentései között szerepelt, hogy Luncanné éjszakánként kecskebak alakjában a házára telepszik, az orrát csavarja, a kulcslyukon keresztül szívja a vérért és a férgek szrével árasztja el.

A két aszozony közötti ellenségekedés egyébként még 1940 őszére nyulik vissza. Ekkor történt ugyanis, hogy közvetlenül a felszabadulás után Fésűs Lajosné feljelentette házigazdát, hogy azok lakásukon fegyvereket rejtgetnek. A hatóság annakidején házkutatást fogantatosított Luncanék ellen

fegyvereket azonban nem találtak lakásukban. A két aszozony ettől kezdve „halálos” haragban élt és a rossz viszony áika minduntalan heves jelenetekben robbant ki.

A felperes egész sereg tanu vonulatott fel a bírósági tárgyalásra. Ezek közül Hegedűs Frigyes járásbíró előnek Tiller Károlynét hallgatja ki. Tiller né elmondja, hogy Fésűs Lajosné valóságban beteg volt attól való félelmében, hogy Luncanné babonáságai „megmételtyezik” az életét. Kelemen Zsigmondné kijelenti, hogy nem haragszik az alperesre, de szerinte „csunya aszozony” s ezért nem is beszél vele. Egyébként hallotta, amikor Fésűsné háziasszonyára rákiabált s azt hangoztatta, hogy babonájával már ezézer embert tett tönkre.

A következő tanu Balogh Zsófia, azt hallotta, amikor az alperes Luncanné rákiabált, hogy meg kéllene égetni. Fazekas Józsefné tanu szerint Fésűsné arra panaszkodott, hogy háziasszonya „leeszi a húsát”. Karló Tivadar éppen díznót perzelt a Luncanék udvarában, mikor egy hatalmas őszetűzés tanuja lett. Fésűsné ekkor azt kiabálta, hogy háziasszonyát kellene megperzselni a díznó helyett... Luncanné egy árva hangot sem ezolt erre, csak kérte a bős lakóját, hogy tovább ne sértgessze. Balogh Eszter „sincs harag-

Mozik műsora:

APOLLÓ: Pista tekintetes úr.
BELVÁROSI: Döntő mérkőzés és Stella Duó személyesen.
KORONA: Kúlvárosi őrszoba.
CASINO: India Ugrisa.

ban” az alperessel, de fejüket elfordítják azért, mikor találkoznak.

— En. kérem, sokat hallottam — mondja a bíróság előtt — de csak annyit szítam közbe Fésűsnének: „Drága, fogja be a száját, mert a lakót ma nem lehet kilakoltatni, a házigazdát meg nem illik kiűzni a saját házából.” Ezze! aztán el is mentem, mert nem bírtam már hallgatni, amiket Fésűsné mondott.

Lukács József szintén tanuja volt egy parázs összetűzésnek. Ő különben a Fésűsné albérlője.

— Mindék csak a babonáról vitalkoztak — jelenti ki Lukács József — egyébről esem hallottam. Luncanné és Tiller né egyszer a konyhában is „összejöttek” Fésűsnével, én aztán meguntam a dolgot és az asszonyokat kidobtam.

— Mind a hármat?
— Nem kérem — válaszol Lukács a bíróság kérdésére — csak két asszonyt, Luncannét és Tiller né.

Kenéz Sándorné egyszer szintén betévedt a Luncan Péter portájára. A Luncanék lakójához, Fésűsnéhez kopogott be, akit előadása szerint valami régebbi közös munkájukból ismert.

— Na, és mit mondott magának Fésűsné — kérdezi a bíróság.

— Azt mondotta — válaszol a 79 éves Kenéz Sándorné — hogy Luncanné felvette a lábnyomat.

— És maga mit felelt erre?

— Azt feleltem, hogy vegye fel ő is a Luncanné nyomát, erre aztán Luncan Péter berontott a konyhába és kidobott.

A bíróság kérdésére Luncan Péter bismeri, hogy kidobta Kenéz Sándornét, de csak azért, mert Fésűsnével megint csak a babonáról beszélgettek.

Dr. Hószu Gyula, az alperes jogi képviselőjének kérésére a bíróság kihallgatta utóljára Fésűs Lajosné.

— Fél a babonától? — kérdezi Herdus bíró az alperestől.

— Kérem szépen, azóta beteg vagyok — válaszol Fésűsné — mióta Luncanné megbabonázott. Éjszakánként nem tudok aludni.

Léveszi a fejkendőjét és mutatja a szemhéját, amely véres. Szerinte Luncanné babonái következtében keletkezett szemén a vérélfutás.

A bíróság ezután ítéletet hirdet e a felperes keresetével elutasítja. A bíró ítélet indoklácaaként a bíróság megállapította, hogy Fésűsné beteg lelkű aszozony, ki a babonáságtól való félelem extzázában él, így teljes mértékben nem felelős kijelentéséért. (h. 1.)

Perényi, Bodola és Tóth III került be a magyar válogatottba

(MTI jelenti.) A magyar válogatott labdarugó csapat március 15-én Békéscsabán játszik kísérleti és hivertő mérkőzést a körövidéki kerület válogatottja ellen. A szövetségi kapitány a következő csapatot állította össze:

Boldizsár — Szűcs, Kispéter — Sárosi III, Pólgár, Perényi — Sipos, Marosvári, dr. Sárosi, Bodola, Tóth III. — Tartalék: Tóth Lajos (Garma) és Villányi (Kispest).

Folytatták támadásaikat és több helységet visszacserezték a német csapatok

Tuniszban Rommel és Arnim sikeres támadó hadműveletei jellemzik a helyzetet

Berlin. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Az Oreltől nyugatra lezajlott harcok során elfogtak négy félszemű szovjet katonát is, akik a Donvidékről vonultak be a legutóbbi hetekben.

Berlin. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Charkovtól délre és nyugatra a német csapatok folytatták támadásukat. Ennek során több helységet visszacserezték. Orel térségében az ellenség ellenállását közelharcban szétzúzták. Az Oka folyó mentén a német támadások heves hóviharban folynak és máris régi főarcvonal helyreállítására vezettek.

Charkov terében folynak a harcok

Berlin. (MTI.) A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti a keleti harctérről: A keleti arcvonal déli szakaszán Charkov közlekedési terében, a bolsevisták több vasútvonalat és gépkocsiflut vesztek. A bolsevisták veszteségei foglyokban igen nagyok. Még súlyosabbak néves veszteségeik. Oreltől és Kurszktól nyugatra, a bolsevista hadvezetés megkísérelte a német védelem mélyen tagolt rendszerének döntő áttörését. Rendkívül kemény harcok alakultak itt ki. A német ütegek több mint kétszáz ezer gránátot lőttek ki. Német vadászgépek meghúzóították a szovjet légierő támadási kísérleteit. E légiharcok során 14 szovjet repülőgépet lőttek le. A támadó bolsevisták 90 harcokcsiból hetvennyegyet veszítettek el. A többi részben súlyos sérülésekkel visszavonulásra kényszerültek.

Visszavonul a 8. brit hadsereg Rommel támadása elől

Berlin. (Interinf.) Az észak-tuniszi arcvonalon a német parti csapatok, miután elfoglalták a Serra fokot, előnyomultak nyugati irányban és elfoglaltak egy fontos terepszakaszt. A Serra foknál zsákmányolt hadiszer és fegyver mennyisége jóval nagyobb, mint az első jelentésekből kiűnt. Több angol fogságba esett. Az angolok vasárnap 21 gépet vesztek.

Észak-Afrikában vasárnap a német hadsereg arcvonalán nyugalom honolt. Az angol főparancsnokság tevékenysége általában védekezésre szorított, mint offenzívára. A német-olasz páncélos hadsereg arcvonalát előtti vasárnap az angolok elszakadását lehetett észlelni. A 8. angol hadsereg már több mint hat hete áll Tripolisztól nyugatra anélkül, hogy támadást merészelt volna kezdeni a tengelycsapatok ellen. Ez a halogató magatartás minden bizonnyal Montgomery utánpótlási nehézségeivel áll összefüggésben. Tripolis kikötőjében német repülő 16.000 tonnányi ellenséges hajóteret semmisítettek meg. A német légierő tevékenysége egyébként igen eredményes volt. Vadászbombázók Medenine és Ben Gardane között egy repülőteret öt ellenséges gépet pusztítottak el. Több mint 70 teherkocsit felgyújtottak és elpusztítottak két taracküteget.

Tíz fokos meleg van a keleti arcvonal déli szakaszán

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti a hétfői hadijelentés kiegészítésül: A keleti arcvonal déli szakaszán nappal tíz fokos meleg mellett a kubáni hídfőnél a miusi arcvonalon a Donca-

középső szakaszán március 7-én csak helyi ellenséges tevékenység folyt. A német ellentámadások még is sikerrel haladtak előre. Az utak feneketlen sárrá változtak. Miután a korábbi harcokban a 3. szovjet páncélos hadsereg 4. és 10. gárdahadtestét szétvertük és a 3., valamint a 18. páncélos hadtestet alaposan meggyöngítettük, német csapatok március 6-án a szűk térre összeszorított 12. és 15. páncélos hadtest részeit.

Heves harcok folynak japán és brit erők között Burma és India határán

Bankok. (MTI.) A Stefani jelenti: Ide érkezett jelentések szerint Felső-Burmban, a Hukkaung völgyében a japán expedíciós erők és a brit erők között heves harcok folytak. A japán katonai szövívő közlése szerint az ellenséget a délassami Patkai hegyekben sikerült megverni. Herz erőd brit helyőrségét és a Burma és India határterületén levő brit csapatokat megfutamtították. Myitkuing városától északkeletre az Iravadi folyó

mentén a japán csapatok nagyarányú támadást kezdtek az angolok ellen. Egész sor ellenséges csoportot megsemmisítettek. A Délkína ellen irányuló japán hadműveletek fokozott ütemben folynak. Egy japán hadoszlop, amely a Saiven folyó mentén észak felé menetel megszálotta Tengcsungot. Myitkuingtól északkeletre a japán csapatok több mint 10 kilométerre benyomultak az ellenséges állásokba.

M. kir. kolozsvári honvéd hadtestparancsnok, mint illetékes parancsnok. 212. szám, ikt. ü.—1943.

Parancs a rögtönbíráskodásra

Az 1912: XXXIII. t. c.-be iktatott Katonai Bünvádi Perrendtartás XXVI. fejezetében foglalt rendelkezések értelmében, a m. kir. miniszterium 1943. évi február hó 20-án kelt 1020—1943. M. E. számú rögtönbíráskodást kiterjesztő rendelete alapján, a katonai büntető bíráskodás körében, a m. kir. kolozsvári honvéd hadtest egész területére kiterjedően, az 1941. évi július hó 5-én 311—ikt. ü.—1941. számú, valamint az 1943. évi január hó 19-én 68—ikt. ü.—1943. számú parancsokban felsorolt bűncselekményeken és pedig:

1. a felségsértés, hűtlenség, lázadás büntetésén, ideértve a felségsértés és lázadás elkövetésére létrejött szövetséget és azok elkövetésére való felhívást is,
2. a lőfegyver, robbantószer, robbanóanyag (bomba, kézigránát, pokolgép stb.) használatával elkövetett gyilkosság és szándékos emberölés büntetésén, továbbá az ily gyilkosság elkövetésére irányított szövetségen,
3. a közegészség elleni büntetésén, Btk. 315. szakasz,
4. a gyújtogatás büntetésén,
5. a vízáradás okozásának büntetésén,
6. a vaspályákon, táviratokon (távbeszélőn) vagy hálókön, illetve légijár-

Jöjjön a hushagyókeddi disznótoros vacsorára

a „Mátyás” étterembe

Telefon 18—50

Szilágyi Dezső-u. 5 sz.

Kitűnő jó italok!

egy lovas hadtestet és három lövész-hadosztályt morzsolnak fel.

Amsterdam. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Az angol hírszolgálati iroda jelentése szerint Standley, aki néhány nappal ezelőtt Kuibisevből Moszkvába érkezett, angol és amerikai újságíróknak kijelentette, hogy Moszkvába érkezése óta gondosan tanulmányozta a szovjet sajtót, mert kereste annak a ténynek elismerését, hogy a Szovjet anyagi segítséget kapott az Egyesült Államoktól. Eddig azonban még nem talált ilyen elismerést. Az újságírók kérdést intéztek Standleyhez aziránt, vajon a szovjet hatóságok miért nem tájékoztatják a Szovjetunió lakosságát a beérkezett segítségről? Standley azt felelte, úgy látszik, hogy itt és a külföldön azt a látszatot akarják kelteni, hogy ők egymaguk viselik ennek a háborúnak a terheit. A Szovjetunió, úgy látszik, el akarja hitetni, hogy saját segélyforrásai- ból viseli a háborút és nem akarja elismerni, hogy másoktól is segítséget kapott.

bekezdésében meghatározott büntetéseken.

10. a honvédelemről szóló, 1939: II. t. c. 203. szakaszának 1. bekezdésében meghatározott, a munka folytonosságának megnehezítése és megállítására által elkövetett büntetéseken — oly értelemben, hogy e büntető kezdeményezői és vezetői ennek rögtönbíráskodás alá (203. szakasz 3. bek.), ha azonban a büntetést a munka szándékos, hibás vagy hiány végzésével, vagy pedig rongálással követik el, a rögtönbíráskodás a kezdeményezőknél és vezetőknél kivül a tettesekre is kiterjed.

11. a honvédelemről szóló 1939: II. t. c. 204. szakaszának 1. és 2. bekezdésében meghatározott, a honvédelem érdekét veszélyeztető rongálás büntetésén.

12. a honvédelemről szóló 1939: II. t. c. 205. szakaszának 2. bekezdésében meghatározott, katonai vezetővel szemben elkövetett engedetlenség és tetteges bántalmazás büntetésén,

13. a légvédelmi készütséggel kapcsolatos elszórtítás, ugyszintén a légi-riadó ideje alatt elkövetett gyilkosság, szándékos emberölés, súlyos testisértes továbbá lopás és rablás büntetésén, és pedig ezeknek a bűncselekményeknek kísérletére, valamint egy a tettesekre, mint a részesekre (Btk. 69. szakasz) is, végül

14. a Katonai Büntető Törvénykönyv (1930: II. t. c.) 93. szakaszába ütköző szöveg büntetésén kivül,

A rögtönbíráskodás kihirdetését még elrendelem:

A hadműveleti területre tábori postaj csomagként, vagy „minta érték nélkül” jelzéssel feladott küldemények, vagy az oda irányuló katonai szállítmányok tekintetében akár ez ország területén, akár azonkivül a szállítástartama alatt elkövetett lopás és sikasztás büntetésére, — ideértve a hivatali sikkasztás büntetését is — és pedig ezeknek a bűncselekményeknek kísérletére és egy a tettesekre, mint a részesekre (felbujtó, bűnszolgálat, Btk. 69. szakasz) is,

Felhívom a katonai büntetőbíráskodás alá tartozó egyéneket, hogy e felsorolt bűncselekmények elkövetésétől tartózkodjanak, mert aki e kihirdetés után a fenti bűncselekmények valamelyikét is elköveti, rögtönítélő eljárás alá kerül és halálal bünhődik.

Kötéllel végrehajtandó halálbüntetés szabadnó ki, ha a cselekményekre a törvény amugyis kötéllel végrehajtandó halálbüntetés van megállapítva, vagy ha a cselekmények közönséges bűncselekmények; minden más esetben a büntetés agyonlövésével végrehajtandó halálbüntetés.

Kolozsvár, 1943. évi március hó 3-án.

Nemes dálnoki VERESS LAJOS s. k. altábornagy,

a m. kir. kolozsvári honvéd hadtest parancsnoka, mint illetékes parancsnok

Torlódás lesz!

TAVASZI KABÁTJÁT, BALLONJÁT

adja most, idejében tisztíttatni

VEGH céghez Bémer-tér 2, Liliom-utca 2. Szent László-tér 10.

Magyari Jánosnak jól bevált a méznád termesztése

Néhány négyzetöl föld egész családot ellát cukorral és egész gazdaságot takarmánnyal

Nagyvárad, március hó

Fanatizmus nélkül semmi sem megy. Nagy sikerek, nagy találmányok mind fanatizmus nyomán születnek meg. A szokatlan kezdésekhez is fanatizmus, kitartás és sokszor emberfeletti türelem kell. Emlékezzünk csak vissza kulturnövényeink meghonosítására. A felfedezések után került Európába nagyon sok olyan növény, amely nélkül ma el sem tudnánk képzelni életünket. De arra már nem igen gondolunk, hogy mennyi fáradságba mennyi küzdelembe került a meghonosításuk.

Ezek a gondolatok jutottak eszembe, amikor Magyari János beállított a szerkesztőségbe. Mert Magyari János szavaiból is ezt a fanatizmust, ezt az újítási akarást olvashattam ki. Külseje ugyan nem árulja el. Szegény, töpörödött öreg ember. Senki se mondaná róla, hogy valami nagy dolog van tőri a fejét. S nem is olyan sok és nagy az, amit ő akar. Egy igen hasznos növényt szeretne meghonosítani tájainkon. Szeretné bebizonyítani, megmutatni, hogy kevés fáradsággal, kicsi befektetéssel, bacsületes munkával a kisföldű gazda is boldogulhat.

Levél ön Körösszegről

Körülbelül két hete kaptam egy ajánlott levelet Körösszegről. Az írás meglepő elméleti frissiséget áruolt el. Megvallom azonban, hogy először nem vettem komolyan és elvettem „érni”. Sokszor vagyunk így érdekes kéziratokkal. Eltesszük érni, várjuk, amíg kibujik a szög a zsákból. Csak úgy futólagosan olvastam át a tartalmát. Magyari János jelentkeztet bennre a méznáddal, az ő nagyszerű felfedezésével.

Amikor az elmúlt napokban személyesen állított be szerkesztőségünkbe, bizony, valami szégyenfelét éreztem. Mert Magyari Jánosnak nem volt mindegy, hogy levele két napot

vagy két hetet, esetleg két hónapot vár az asztafliókban. Az ő munkája időhöz van kötve s amit ő akar, azt most kell igazán szorgalmazni a tavaszi szántás megkezdésekor.

„Ez a növény hazánkban kevésbé ismeretes...”

Mit is akar hát Magyari János Körösszegről? Meg akarja ismertetni és meg akarja szeretetni gazdáitásával különösen a kisemberekkel, a méznád termesztését. Be akarja bizonyítani, hogy a méznád egyike a leghasznosabb növényeknek. Nem könyvekből tanulta, nem a levegőből veszi állításait, hanem kis darab földjén próbálta ki és a legzemélyesebb tapasztalatból tudja, mit jelent kistermelő számára a méznád.

— Ez a növény hazánkban kevésbé ismeretes — írja Magyari János levelében. Csak 1938-ban kezdték meg a termesztését az anyaországban, abból a 20 szem magból, amely Afrikából került Magyarországra. A méznád 3 és fél méter magasra megnő. A szára olyan vastag, mint a közepes tengeri kóró. A kóró bele cukor és méz. Nemcsak annak való, akinek sok földje van, hanem annak is, akinek csak pár száz négyzet öl a birtoka, vagy nagyobb kertje van a háza kö-

lül. A méznád úgy népelemezési célkra, mint takarmányozásra elsőrangú cikk. Nem válogatós. Minden föld jó neki csak a szikest nem szereti. Általában mindenütt megterem, ahol a tengeri birja. Április 20 után kell elvetni 50—60 centiméteres sortávolság mellett 30—40 tőtávolságban. Kiskapával kell vetni, egy-egy fészekbe 3—4 szemet. Ha egy fészekben csak egy szem kel ki, az is elég, mert arról is 3—4 szár nő. Húsz nap múlva kel ki a mag. Kapálni éppen úgy kell, mint a tengerit. Első kapáláskor kell ritkítani. Csak 5—6 szálát kell hagyni egy fészekben, mert akkor a legjobb a mézhozam. Eddig semmi baj nincs vele. Szeptember közepén érik be a magja, de akkor a szára még egészen zöld. Nyenkor kell levágni. Levelét lefosztani, a magját leszedni. A levágott méznád kórót szecskevágóval kell aprítani és borprésszel kisajtolni.

80 kiló mag és 150 kiló méz

A préselésnél minden négyzetöl föld másfél liter szörpöt ad. Ezt a szörpöt fűzessel pároltatni kell, míg felére apad s ezzel már kész is a méz. Ezt a mézet mindenre lehet használni. Semmi idegen íze és szaga nincs. A háztartásban teához, kávéhoz, süteményhez lehet használni. Nyers formájában méhek etetésére nagyon alkalmas. A kipréselt törköt állatok ta-

karmányozására lehet felhasználni. — Minden állat nagyon szereti, mert még kipréselve is nagyon édes. Lehet silózni, vagy pálinkát is lehet belőle főzni.

En ezelőtt egy évvel — írja tovább Magyari János — egy kiló magot vettem 30 pengőért. Felét elvettem 200 négyzetölnyi földembe. A művelésnél a fenti módon jártam el. Szeptember

15-én vágtam le. A levágott kórókról betakarítottam 80 kilogramm I. és II. osztályu magot. Kipréseltem 250 liter szörpöt, ezt felére főztem, így nyertem 150 kiló mézet. Maradt még 20 mázsa törkőm is. Ezt részben elvermeltem, részben felettem. A másik félkiló magot 50 négyzetöl földbe vettem el csalamádénak. Junius 20-án kezdtem kaszálni. Zölden ettem fel. Egész nyáron ezzel élt egy borjas tenenem, két sertésem, a libák és a tyukok. Mire az új tengeri jött, már félhizottak voltak a jószágok.

Mindenki megpróbálhatja

Eddig tart Magyari János előadása a méznádról. Az előadásból azt látjuk, hogy Magyari János nem gazda, sőt még kigazdának sem mondható. Néhány négyzetölnyi földjébe vetette el a méznád magját és nagyon szép eredményt ért el vele. A saját bőrén tapasztalta ki. Nem könyvekből tanulta, hanem a maga kis földjén látta centiről-centire nőni a méznád palátáit. Ő maga vágta le az érett kórókat, ő maga préselte ki és főzte ki a mézet.

Nem új dolog az, amire Magyari János meg akarja tanítani a magához hasonló szegény embereket. A méznádból már főztek cukrot nálunk is régebben is. A cukorrépa győzte le a méznádat, azonban manapság ismét előveszünk olyan növényeket, amelyek hasznosnak bizonyulnak és a kisháztartásokban nagyszerűen beválnak. A méznádból mindenki tud főzni cukrot, mézet és takarmányát a legkisebb gazdaság is fel tudja használni, amint azt Magyari János is tette.

Magyari János egy kiló maggal kezdte és kicsi földjén már most 80 kiló magot tudott termelni. Nagyon szívesen áll rendelkezésére és szívesen ad magot az érdeklődőknek. Csak írni kell neki Körösszegré. (Font.)

Megszépült a világ

Írta: Búrgedy Béla

—Egyebekben csak megvolnánk ideháza. A búza jól fizetett, bor is lesz hála Istennek! Hanem kedves keresztfiam, éppen ideje, hogy hazamezz, mert, pletykálkodás ne essék, ha a löcslábú Tóth Ferkét sűrűn látom mostanság az Agnesék portáján. No majd a szabadságod alatt kitudod, hogy mit akarhat a jámbor... Ne haragudj, hogy megrecitroztam a szöveget. Isten őrizzen és ottalmozzon Gáspár fiam! Keresztanyáddal együtt szeretettel ölel és csókol keresztapád: Kövér Ulás. Úi.: A Fellegnek csudálatosan szép csikaja van, alig rérom, hogy Te is lásd!...”

Harangozó Csebek Gáspár sóhá, nagyon soká nézte a vidámszínű tábori lapot. Szép, gömbölyű, öreg betűkkel róttá tele keresztapja, a községi törvénybíró; és mégis, mint hegyezett kóró, úgy szűrt belé az az egy mondat... az Agnesről, meg a Tóth Ferkéről!

Estig még ötször elővette a lapot és sápadt bánattal rágódott a szavak értelmén. A vacsoráját el sem hozatta, félrehúzódott a többiekől. Később valami csekélység miatt a mindig jókedvű szakszervező, a kis Holló Pistát úgy össze-

teremtette, hogy az másnapig száját sem tártott. Indokolatlanul, hirtelen haragja miatt is bosszankodva, korán vacskára dőlt. De a hajnali derengés majdhogyan ébren nem találta. A tárcájában lapuló tábori lappal tusakodott; forgott, sóhajtozott féltészakán keresztül...

Nyolc nap múlva megkapta az ígért szabadságot.

Isten tudja, hogy van az, hogy a láthatatlan bánat jobban világol az ember homlokára, mint mondjuk a három csontcsillag a zubbonyon... Harangozó Csebekről is úgy lerit a szomorúság, hogy a vonaton másodnap még a fülkéjét is kerülték a vigkedvű, szabadságos cimborák. Egyedül volt. Csak a mozdony füstje csapódott néha-néha az ablakához. Kívül vakító napfény verte a tágas orosz mezőket, de ő mindvégig sötét fülkéjében gubbasztott és dacosan ápolta bánatát. Keserves egy utazás volt!

Dombok közé bújt faluja másfél órajárásra volt az állomástól. Csomagját vállra vette nekivágott a kövesútnak.

Hogy a hazai föld terült bakancsa elé, azt hitte: száll, repül! Még sötét kedve

is vidámabbra fordult.

Már a bukó naptól lila volt az út felvert pora, hogy a falucska alá ért. Házik szelídfüstű kéményét vette irányul s a Szent Pál-hegyi dűlőnek tartott, hogy az útát kurtítsa; amikor észrevette a löcslábú Tóth Ferkét. Vállra vetett kasszával, a rétek felől bicgett.

El nem kerülhet.

Az mosollyal tele, vidáman integetett felé.

— Szervusz Gáspár, hazagyüttél! — örvendezett és közelebb érve, kasszáját bal vállára vetette, hogy kezelhessenek. Csebek Gáspár a gyűlölet göggyével keményítette arcát s kihízott derékkal, szótlanul elleptetett a sánta mellett. Annak arcáról nagyhirtelen lefutott a mosoly. Bámészan a tovalépkedő után nézett, lassan sete-suta léptekkel nyomába szegődött. Kődobánsyira bandukolt mögötte. Görnyedt alakja fáradtságot és reménytelen szomorúságot cipelt. Vállra vetett kasszája is bús csillogással köszönt a domb mögött elvésző naptól...

A tornácra ültek. A feljutó szőlő mindkettőjükre puha, zöld árnyékot borított. A délutáni naphól csak tenyérnyi fényfolt szüremlett át a leveleken. Az is játékosan a lány haján táncolt, majd piros-pettyes ruhájára kúszott, közben ravaszul végigcirógatta finoman lebar-

nult arcát.

Harangozó Csebek csordultig tele szívvel nézett a leány szemébe. Itt ült mellette, sugárzó szépségében. Igen, így gondolta... Ez a csendes-örömmű délután bő kárpótlás a küzdelmes hónapokért!

A fogadtatás, a mosolya, az arc minden a régi! Csak az a levél ne volna! — döbönt belé újból az elaltatott kétség. Igaz, hogy a sánta Ferke löcslábú, mint a falu hívja; de jóképű, dolgozó és elég módos legény. Eh, legjobb lesz tisztázni a dolgot, hisz ügyis két hete marja magát...

— Agnes — szól a boldog csendben merengő lányhoz, — olvass csak! — és átnyújtotta a zubbonyzebből előhalasztott tábori lapot.

— Ezt itt — hőközt izgalomtól remegő újjal a Tóth Ferkét és leányt említi mondatra.

— Igaza van a keresztapádnak! Csak rosszul ítélt és most restelkedhet! — szól halkán Agnes és nyugodt mosollyal visszaadta a lapot.

— Hogy, hogy? — sürkült el a ragyogó délután Csebek előtt és szinte maga sem ismert a hangjára; rekedten újra kérdezte: — Miben van igazsága?...

Agnes másodpercig ártatlan kegyetlenséggel élvezte a bujkáló aggodalmat. Felvillanó mosolyát legyűrve, sietve

Mit kell tudni a Mareth-vonalról

A Maginot- és Siegfried-vonal minden agyafurtságát egyesíti
Északafrika legnagyobb erődítménye

Valahonnan Észak-Afrikából.

Semmi sem mutatja jobban azt a nagy fordulatot, melyet a háború Franciaország helyzetében hozott: a Mareth-vonalat, melyet a franciák a tripoliszi határral szemben az olaszok ellen építettek, most az olaszok és németek tartják részben a franciák érdekében is az angolok ellen!

Az északafrikai hadszíntérnek alig van szakasza, mely stratégiai jelentőségében felvehetné a versenyt ezzel a 35—40 kilométer széles és mintegy 20 kilométer hosszú folyosóval, mely nyugatról a legfontosabb Tunéziába vezető átjáró. Az egyik oldalán a kietlen Dahar-fensík járhatatlan szakadékaival, ahol az 365 napja közül 350 nem lát csapadékot, fölette a sóstavak könyörtelen sivataggal övezett egészségtelen vidéke — a másik oldalon pedig a lagunákkal teleszórt mocsaras tengerpart, melylyel szemben zafírra fejezett smaragdoként emelkedik ki a Földközi-tenger kék vizéből Dzszerba paradicsomi szigete.

A tenger és a homoktenger között nemcsak páncélcsovik, hanem békés karavánok számára is az egyetlen járható út a dzseffarai szoroson vezet át. Itt-ott, de csak ritka kivételként vérszegénységben sorvadozó árva pálmálgöttek, a nappalfü szürke foltjai, elvértve megkínzott fügefák. Ez a Mareth-vonal külső képe.

Az erődítmények a libiai határtól száz kilométerre kezdődve Ben Gardana és Mareth között lépcsőzetesen követik egymást. Tervezői a Maginot-vonal, később pedig a Siegfried-vonal agyafurtságait is szívesen felhasználták. Most német műszaki mérnökök végzik az utolsó simitásokat. Tömegével építik be Rommel híres „farkascspadái”, melyek már a 8. angol hadsereg feltartóztatásban is oly nagy sikerrel szerepeltek.

A kívülről ártatlan homokbuckák és futóhomokvonulatok álarcaiba rej-

tett beton- és acélcspadák között éppen ilyen ügyesen rejtőzködő falvak ósrégi berber nevekkkel... Tamerzet. Ezeket a lakótelepeket néhány száz méterről is lehetetlen felismerni. Nem is csoda: földalatti barlangok, bejáratokkal a főtérül szolgáló központi barlang körül sorakozva, melynek jelentőségét nem boltok, vagy templom adja meg, hanem egy kút: a falu egyetlen kútja.

A lakosság pedig ugyanaz a filozófikus nyugalmu nomád lakosság, mint akár Hannibál, Genzerich vagy Belizár századában. A balszállkamintázatu rajzokkal tetovált asszonyok még a régi antik berber nyelvet beszélik, a nomád pásztorkodást folytató, de alkalomadtán utonállásra is hajlamos férfiak egy elromlott arab nyelvjárást. A nomád életmód még mindig annyira a vérükben van, hogy időnkint még a városok férfilakossága is szívesen kivonul egy kis sivatagi tá-

borozásra. A nomád vérell együtt természetesen a pusztai vendégszeretet is fennmaradt. Mint Karthágó idejében, most is tojással töltött sáska és nyáron sült kutyacomb a vendéglátók ünnepélyesen feltálat csemegéje. Amiben az évezredek némi változást hoztak, az csak a vallás. A berbernek ma mind Allah hiveinek vallják magukat, bár ez a hit jogosan botránkoztatja meg a Mohamed tanításaihoz jobban ragaszkodó igazhívőket; mert a Föld fiaiként tisztelt kigyó és halak primitív kultuszának is bő teret enged.

Az utóbbi időben a vendégszeretet mintha fogyóban lenne. Nem is csoda, a berbereknek is gondjaik vannak. A háborúval nem lehet tréfálni. A nomádok nyájaikkal kénytelenek voltak a német fegyverek oltalma alá menekülni, most az egész környék ott szorong a Mareth-vonal erődítményei között.

Megalakult Biharkeresztesen a Nemzeti Munkaközpont

Megválasztották az új vezetőséget

Vasárnap délelőtt kitűnően sikerült gyűlést tartott Biharkeresztes község dolgozó magyarsága az ottani Gazda Kör helyiségében.

Csomós Sándor földmives a Hírszekegy elmondása után rövid, de annál lelkesebb beszédében bejelentette, hogy Biharkeresztes dolgozói már hónapok óta készülnek arra, hogy megalakítsák a N. M. K. szervezetét és ezen keresztül beleakarnak kapcsolódni a nemzetépítő munkába. Felkérte a N. M. K. körzeti titkárát, Nagy Istvánt (Nagyvárad), hogy ismertesse az alapszabályokat és cél-

kitűzést. Nagy István felolvasta az alapszabályt és egy óras beszédében fejtette ki a N. M. K. célját. Felhívta a megjelenteket, valamint a község összes dolgozóit, hogy mindannyian tömörüljenek a dolgozó magyarság egységében a N. M. K.-ban.

Ezután feltette a megjelenteknek a kérdést, akarják-e megalakítani a Nemzeti Munkaközpont helyi szervezetét Biharkeresztesen is? Egyhangú lelkes „akarjuk” kiáltás volt a válasz. Ezután a jelölő bizottság előterjesztette javaslatát a vezetőségre vo-

magyarozta:

— Igaz, hogy megfordult a portán... De... ez így történt! — mesélte. — Megirtam volt, hogy az edesapám leesett a kocsirol. Utána két hónapig felkötve hordta a kezét. Géza bátyámat is akkoriban hívták be, erről is tudsz! — Jött az aratás és itt álltunk — tártá szét karját kecses színészpózzal — mint a szedett fal! Napszámost aranyért sem lehetett kapni. Az öreg Gábor bácsival kinlődtünk... Egy délután, ilyenájt lehetett, beállt a Tóth Feri. Azt mondja apámnak: „Balázs bácsi! A maga fia most katona, én csak amolyan nyomorék vagyok; katonának nem alkalmas, de aratásra erősmarkú. Géza cimborám a harctéren teljesíti köteleességét; én meg itthon szeretnék segíteni a megszorultakon!...” Még a hordásnál is segített! Egy fillért sem fogadott el érte. Apám könnybelábadt szemmel köszönte meg a segítségét. Azóta is azon töri a fejét, hogy mivel hálálja meg, anélkül, hogy megsérténé... — Én meg az este úgy húztam el mellette — mondta bosszúsán Csebek — mint egy jeges felhő. Ha bor lett volna bennem, össze is akaszkoztunk! Azt hittem, téged kerülget!

— Ugyan Gázi! — mosolygott Ágnes. — Derék legény az; a jegyző úr is mondta a gazdakörben, hogy a maga te-

hetsége szerint olyan igaz harcos, mint til De hát, én téged... reád... Igaz is — tért át piroslán más tárgyra — anyád sem említette még, hisz nektek is segített. Meg a szomszédotokban annak az öreg néninek, akinek az öszön esett el a fia. Hogy is hívják?

— Anyámnak is segített?! — szóltott vérbe a legény arca. — Nem mondta, szegény! Amióta megjöttem, csak sír örömben.

— Segített hát! Összesen nyolc bevornult családjának dolgozott.

— Na, Isten veled! — állt fel Csebek hirtelen elhatározással. — Dolgom akadt...

— Howé még? — nézett fel csodálkozva a lány.

— Megyek és kezetszorítok egy derék bajtársammal; bocsánatot kérek tőle!

— Jól tesszed, Gázi! — simogatta szelid szóval Ágnes és kezét nyújtott. — Holnap, mise után, találkozzunk! — és barna szemé virágos tekintettel követte a távozót.

— Isten áldja, Gábor bácsi — köszönt el Csebek a boldogság daloló hangján a nagykaput nyitó, öreg bérestől.

Aznap, úgy éjjel felé Csebek Gáspár és Tóth Ferke együtt rötta a nagy utcát. A községi kocsmából jöttek. Kissé kuszán lépkedtek, de olyan testvéri összebörüléssel támogatták egymást,

hogy még a telihold is szelid vigyorral nézett rájuk. Ferke dalolt is valamit, de úgy elnyújtotta a nóta végét, hogy az öreg Bezzeg, az éjjeli őr, szavát sem értette. Pedig igen odafigyelt ráérő unalmában. Kövér Illés portája előtt meg Csebek kiáltott valamit az ablak felé, de arra is hiába fülelt az öreg.

Aztán a felvég irányában eltűnt a békés együttes...

— Hát már csak megkérdezem, mert nagyon furda a kíváncsiság — lépett Csákány Pista a vonat ablakán kitékintő Csebekhez — ugyan mi az oka annak, hogy amikor gyűttünk, úgy bókkoltál a padra, mint egy hervadt virág, most meg olyan mosolygós ábrázattal nézdelezsz szerte, mintha tiéd volna a hét határ?! — Voltál te már vőlegény, testvér? — nézett Csebek derűs szemekkel a kérdezőre.

— Nemcsak hogy voltam, vagyok is! Jelenleg negyedszer! — ütött önértésesen mellére Csákány Pista, az öreg szakaszvezető.

— Hát én most vagyok először... és utoljára! Szép és jó érzés ez, Pista! — mondta csöndesen Harangozó Csebek Gáspár. És sugaras, simogató pillantással még egyszer elnézett a dombok közül utoljára kikandikáló faluja felé.

natkozólag:

Örökös díszelnökök: Hegyesy György Biharkeresztes járás főszolgabírója, Schusztér Sándor főjegyző és vitéz Belényesi Elek községi főbíró. Tiszteletbeli elnök: Petrásovits János ny. ig. tanító. Ügyvezető elnök: Csomós Sándor földmives, h. elnök. Titkár: Klózik László. pénztárnok: Kormány Ferenc, jegyző: Tóth Sándor, ellenőrök: Venyige István és Klózik János, fegyelmi bizottság elnöke: Szécsényi Lajos.

Az előterjesztett vezetőséget egyhangulag megválasztották. A fentiekben kívül 10 választmányi tagot is választottak.

Utána Farkas Béla, a nagyvárad központi vezetőségek tagja üdvözölte a vezetőséget és sok sikert kívánt.

Több belső ügy letárgyalása után Nagy István körzeti titkár újból kérte a megjelenteket arra, hogy fanatikususan szeressék és munkálkodjanak a saját fajuk és a magyar nemzet boldogulásáért és legyenek erős hitűek, tartssanak ki még akkor is, ha jelenleg nehézségek vannak, mert ebben a nagy harcban csak a tengely diadalmaskodhatik.

Csomós Sándor elnök zárószavai után a Himnusz eléneklésével a mindvégig lelkes hangulatban lefolyt közgyűlés végetért.

Részeg állapotban felgyújtotta lakását egy váradai cipészsegéd

Nagyvárad. Saját tud. Tegnap este a Szabadság utcán szolgálatot teljesítő rendőrszem észrevette, hogy a Szabadság utca 5. szám alatti ház egyik pincelakásából füst tör elő. A rendőrszem behatolt a lakásba és ott a lakás berendezését égve találta. A tűz a házbellekkel elotlottak, de a butorzat tönkrement. Az égő butorok között feküdt a földön teljesen részeg állapotban Fábán Imre cipészsegéd.

A rendőri nyomozás megállapította, hogy Fábán Imre vadházaságban él a lakásban Bernát Juliánával. Allandóan civakodtak és legutóbb már annyira elfajult ez az állapot, hogy Bernát Julianna elköltözött a lakásból. Fábán saivére vette a nő távozását, alaposan herugott, hazament és felgyújtotta az egykor közös lakásukat. Dr. Petz Gyula hatósági orvos megállapította, hogy Fábán Imre eszméletlenül részeg volt, amikor a rendőr az égő lakásból kimentette.

Később Fábán Imre beismerte a rendőrségen, hogy ő gyújtotta fel a lakást, azért, hogy bosszút álljon eltávozott vadházasársán. A kár 800 pengőt is meghaladja.

Fábán Imrét őrizetbe vették és a vizsgálat lefolytatása után átkísérik a királyi ügyészségre.

Öt váradai diák kapta meg a Horthy Miklós ösztöndíjat

A Magyar Távirati Iroda jelentése. A vallás és közoktatásügyi miniszter 1942—43. tanévre az alábbi tanulóknak adományozta a Horthy Miklós ösztöndíj alapítvány 200 pengős évi ösztöndíját: Barta Antal nagyváradai állami, Suhovszky Éva nagyváradai református, Mihálek Erzsébet nagyváradai állami, Szigeti Jenő nagyváradai állami és Rürger György nagyváradai állami gimnáziumi tanulóknak.

Szövetkezeti mozgalom és egykéz

Oberding József érdekes tanulmánya a Közgazdasági Szemlében

(Befejező közlemény.)

V.

Ebben a felfogásban beláthatjuk, hogy a szövetkezeti egykéz nem egy kedvezményezett intézménynek nyújtott privilégium. Az egykézre az új gazdasági rendben a termelői és fogyasztói érdekek megvédése céljából van szükség. Az egykéz a kartellhez hasonló szervezeti forma, amíg azonban a kartellek egyesek önző nyereszkedési célját szolgálják, az egykéz demokratikus gazdasági érdekvédelmi szerv, a tömegek széles rétegének, a termelők jobb értékesítésének (értékesítő egykezek), illetve a fogyasztók kedvezőbb beszerzésének (beszerző egykezek) a megvalósítását szolgálja. A kartelleket a magánkereskedelelem szabadsága alakította ki, társadalomellenes működésüket egyformán szenvedték a termelők és a fogyasztók. A gazdasági érdekvédelemre mindenkor szükség van, de most a szervezkedés az ellenkező oldalról indult meg, a kistermelők és a kisfogyasztók részéről. De szükségessé teszi az egykéz alkalmazását a nemzetközi forgalom új rendszere is, hogy általa „a nemzetgazdaság általános szempontjai, állampénzügyi és valutai érdekek központilag a kormányzat szuverén elhatározása szerint legyenek megvédhetőek” (Malcomes). A szövetkezeti egykéz befelé, a tagszövetkezetek nyitott rendszerénél fogva, egyre csak tágítható és így a termelők és fogyasztók mind nagyobb és nagyobb tömegét vonhatja magához, hogy azoknak a jobb értékesítést, illetve az olcsóbb beszerzést biztosítsa. Ezáltal a szövetkezeti egykéz a társadalom egyre nagyobb csoportjának a közös hasznát szolgáló szervezetévé válik.

Kétségtelen, hogy a magánkereskedelemben az egykézszervezetek kiépülése folytán hátrányt szenved, sőt a mezőgazdasági termények értékesítéséből teljesen kiszorul. A szövetkezeti mozgalom azonban éppen ezt akarta elérni: a gazdák értékesíték maguk terményeiket értékesítő szövetkezeteik útján. Amíg a szabad gazdasági rendszerben ezer akadálya volt a célkitűzés elérésének, a kötött gazdaságban az államhatalom segíti elő a megvalósulást. A kötött gazdálkodás és egykéz rendszer — az egykézrendszer és szövetkezeti rend elválaszthatatlanok. „Tekintetbe véve — állapítja meg Ihrig professzor — hogy a szövetkezés nem egyéb, mint a szükségleti elv érvényesülése a formális gazdaságban, szembeeszköz az irányított és a szövetkezeti gazdálkodás rokonsága. Utóbbi is a szükséglet és a javak összhangját mozdítja elő, még pedig nem totálisan az egész gazdasági életre nézve, hanem annak csak bizonyos részeiben, egyébként teret hagyva az erők szabad játékának. De gyakorlati szempontból is egybeesnek a célok, különösen ami a mezőgazdasági árulhelyezőket illeti.”

A magánkereskedelemben mindinkább kezd felismerni az új szervezési elv jelentőségét. Legalább is erre mutat a kereskedők árubeszerző szövetkezetei számának a szaporodása. A kereskedők árubeszerző szövetkezetei, közérdekű céljuknál fogva, könnyen elnyerik a nagykereskedői kijelölést,

mely az egykézrendszerrel kapcsolatos szervezési mód s így a szétosztó kereskedelem nemcsak az aruelltást biztosítja magának, de kiküszöböli a nagykereskedelemből a közvetítést is.

A magánkereskedelemben szerepe előreláthatólag lényeges változásokon fog átmenni a jövőben. A közszükségleti cikkekkel való kereskedés nem kizárható a korlátlan nyereszkedés tárgyát, de megszűnik a kereskedők korábbi kockázata is. A közszükségleti cikkek szabadságpolitikájának megszűnik, a kereskedők e téren tisztán az árúelosztás szerepét fogják végezni. Az árut minden kereskedő azonos beszerzési áron kapja és meghatározott haszonkulcs mellett hozza forgalomba. A forgalom irányítói az egykezek lesznek, melyek viszont az állam gazdaságpolitikai irányítása és felügyelete alatt állanak. A közszükséglet tárgyát nem képező cikkek nézve, továbbra is megmarad a piaci szabadság. Az új gazdasági rend az egyéni kezdeményezést, a vállalkozási kedvet, a gazdasági élet e leghatalmasabb rugóját, nem akarja kijelesíteni, de a közösségi érdekeknek megfelelően korlátozza a piac szabadságát.

A gazdasági élet új irányú fejlődése a másik oldalról azt mutatja, hogy a mezőgazdasági termelők és a fogyasztók közösségbe való olvasztására, nagy termelői és fogyasztói szövetkezetbe való tömörítésre az állam egyre fokozottabb befolyással van. A gyakorlati tapasztalatok szerint ott,

Nagymennyiségű mezőgazdasági gép kerül kedvezményes kiosztásra Erdélyben

Az EMGE kirendeltségei bonyolítják le az akciót

A földművelésügyi miniszterium erdélyi kirendeltsége már működése kezdetén megállapította, hogy Erdély mezőgazdaságának, különösen szántóföldi termelésének emelése céljából a legelső feladatok egyike a mezőgazdasági üzemek megfelelő számú és korszerű gépekkel ellátása.

Ennek a felismerésnek minél szélesebb körökben való népszerűsítése érdekében a kirendeltség nagy felvilágosító propagandát kezdeményezett, tanfolyamokon és külön e célt szolgáló kiadványokban. Mindennek azonban gyakorlatilag kevés eredménye lett volna, ha báró Bánffy Dániel földművelésügyi miniszter nem nyújtott volna a kirendeltségnek megfelelő anyagi erőt, hogy így nagy kedvezményrel támogathassa a gazdaközönség mezőgazdasági gép és eszköz beszerzését.

A kirendeltség így irányú tevékenysége alapján fokozódott a gazdaközönség gépek iránti érdeklődése. Természetesen a mai háborús viszonyok okozta nyersanyag korlátozás miatt a gyárak mezőgazdasági gép- és eszközgyártása erősen csökkent.

Eppen ezért különösen figyelemre méltó, hogy a kirendeltség ennek ellenére is 1943. évre közel másfélmillió pengő értékű 6000 darab mezőgazdasági gép kedvezményes kiosztását biztosította.

Ez a kedvezmény gazdakörök és más

ahol az állam a kedvezőbb értékesítés megvalósítása érdekében átmenetileg egykézértékesítő szervezetekbe tömörítette a termelőket, később maguk a termelők kívánták a szervezet fenntartását. Emelkedő konjunktúra idején viszont, mint napjainkban is, a pillanatnyi előnyök kihasználására nézve esábitóbb a szabadértékesítés. Ez azonban a háború konjunktúrájában a közérdek rovására menne s ebben az esetben talán még indokoltabb a forgalom megkötése.

Végül felelnünk kell szövetkezeti szempontból arra a kérdésre, hogy a szövetkezeti egykezekbe való betérés állami kényszere, mennyire érinti a szövetkezeti szabadság elvét. Az 1933. évi angol szövetkezeti kongresszus erre nézve azt állapította meg, hogy a szövetkezeti szabadságot csak az sérti, ha az állam egyeseket elzár vagy kirekeszt a részvételből, de nem az, ha egyeseket abba belekényszerít. A szövetkezeti mozgalom irányítói mégis nagy óvatosságot tanúsítanak az államilag irányított szövetkezeti egykezekkel szemben, mert sikertelenség esetén elsősorban is a szövetkezeti mozgalomra hárul az odium. A sikertelenség a szövetkezeti eszmét kompromittálja a közvélemény előtt. Gyakorlati hibák, mint minden új rendszernél, sajnos, itt is vannak. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az elmélet, a tudomány megállapításai nem helyesek s azok alkalmazásának a helyes megoldását nem kell keresnünk a gyakorlatban.

Azok rendezésével megvárja az egyesület a m. kir. Földművelésügyi Miniszterium Erdélyi kirendeltsége által tervezett egységesítő rendelet kiadását, hogy a tanfolyamok teljesen egyöntetűen folyjanak le mindenütt. A tanfolyamok helyéről és idejéről az érdekelteket idejében fogja tájékoztatni az egyesület. A ragályos költésrohadás Erdélyben mér a román imperium alatt igen elterjedt. Ezért az egyesület kérésére a Földművelésügyi Miniszterium egy fertőtlenítő gépet adott az egyesületnek, hogy a jövőben a műlöp készítő üzeméből csak fertőtlenített viaszból készített műlöpöt adjon ki az erdélyi méhészeknek. A gyűlés még több időszerű szakkérdés után keblő ügyeket tárgyalta, majd 72 új tag felvétele után dr. Koppány József m. kir. méhészeti felügyelő vetített képbemutatóval kapcsolatos előadást tartott a jelenvotak élénk érdeklődése mellett. Az egyesület egyébként minden érdeklődő méhésznek díjtalanul nyújt tájékoztatást hivatalos helyiségében, Kolozsvár, Majális-utca 24. szám alatt.

Milyen sorrendben írják össze a román birtokrendezés által juttatott ingatlanokat?

Nagyvárad thj. város polgármestere 2803/1943—III. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

A M. kir. Földművelésügyi miniszterium földbirtokpolitikai osztálya 9100—1942. számú rendeletével elrendelte a román földbirtokrendezés (agrárreform) alapján juttatott ingatlanok tényleges birtokosainak összeírását. Tehát nemcsak a telekkönyvben bekebelezett, hanem a telekkönyvön kívüli birtokosokat is. Ezen összeírás a Rákóczi-út 13. szám alatt (Széchenyi épület) emeletén e célra kijelölt helyiségben fog megtörténni a következő sorrendben.

Össi-telep.

1943. március 11. d. e. 9 óra: Mester-utca páros oldal. 11 óra: Mester-utca páratlan oldal. 12-én d. e. 9 óra: Gaál Mózes-utca, 11 óra: Gaál Mózes-utca. 13-án d. e. 9 óra: Keszthelyi Zoltán-utca páros oldal, 11 óra: páratlan oldal.

Városi kertészet területéből alakult házhelyek.

1943. március 11. d. e. 9 óra: Jávoroka Ádám-utca, 11 óra: Hadapród és Csongor-utca. 12-én d. e. 9 óra: Bezeredy-utca páros oldal, 11 óra: páratlan oldal. 13-án d. e. 9 óra: Jurisich Miklós-utca, 11 óra: Honvéd utca.

Szálka-pusztai agrár szántóföldek.

1943. március 11. d. e. 9 óra: Bónó kúttól számítva az első dülő parcellái, 11 óra: a második dülő parcellái. 12-én d. e. 9 óra: a harmadik dülő parcellái, 11 óra: a negyedik dülő parcellái. 13-án d. e. 9 óra: az ötödik dülő parcellái, 11 óra: az összes többi szálkai szántóföldek a szőlőösök kivételével.

Ezen utcákon az agrárreform eredeti háztelkek birtokosait, valamint azok jogutódjait felhívom, hogy a fentjelzett időpontban pontosan jelenjenek meg saját érdeklükben és hozzák magukkal polgári személyi lapjukat, katonai igazolványukat, továbbá az ingatlan szerzésére vonatkozó s a vételár kifizetését igazoló mindennemű iratot.

Nagyvárad, 1943. március 8.

Dr. Soós István sk. polgármester.

gazdaközönség vásárlása esetén 50 százalékos, magánosok vásárlása esetén pedig 25 százalékos.

A kirendeltség részéről ilyen formában nyújtandó segély kerekén félmillió pengő.

Ezen akció lebonyolításával a kirendeltség az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesületet bízta meg, aki a gazdaságdekképviseleti szervet, amely a léghivatottabb arra, hogy a különféle mezőgazdasági gépeket és eszközöket úgy válogassa össze, hogy azok az erdélyi sajátos viszonyoknak mindenben megfeleljen.

Az 1943. évi gépakcióval kapcsolatban mindennemű érdeklődésre felvilágosítást az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület és annak kirendeltségei nyújtanak.

Gyűlést tartottak az erdélyi méhészek

Az Erdélyrészi Méhész Egyesület választmánya népes ülést tartott, amelyen Török Bálint elnöke alatt tudomásul szolgált, hogy az egyesület villanyerőre berendezett kaptárkészítő üzemének gépei 5000 pengő értékben kijavítottak és a vezetőség a gépeket átvette, a szükséges motorokat az illetékes hatóságoktól igényelte. Az egyesület az év folyamán Erdélyben 20 méhészeti tanfolyamot ohajt rendezni.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 38.40.
 félévre 19.20, egy óra 3.20 pengő.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza

Kinevezések a nagyváradi egyházmegyében

Nagyvárad. Saját tud. Dr. Scheffler János püspök, apostoli kormányzó az újonnan álló bihari plébánia ideiglenes ellátására Kovács Lajost küldötte ki. Királydorócra h. lelkészi minőségben Mentés István szilágyosmlyói a. lelkészt nevezte ki, akinek helyét a Bécsben tanulmányait most elvégzett dr. Udvarhelyi Béla újmiséssel töltötte be. A váradi plébánia adminisztrátorává Zitzmann Ferenc szilágyoscebi lelkészt küldötte ki, aki 2 és fél óráig tartó szilágyoscebi, ezen a magyar szóróvándorúton úgy az egyházi, mint a közgazdasági hatóságok megelégedésére, elismeréseméltó és példát mutató magyar szóróvándorúton végzett. A szervezés alatt álló cseffai lelkészségre Széll János Ede, eddigi királydoróci h. lelkészt küldötte ki. Székács János egyidejűleg történt felmentésével.

Báró Apor Gábor kihallgatásán a Szentatjánál. Rómából jelentik: (MTI) XII-ik Pius pápa magánkihallgatásán fogadta báró Apor Gábort, Magyarország szentszéki követét.

A POLGÁRMESTER BUDAPESTRE UTAZIK. Nagyvárad. Saját tud. Soós István polgármester a keddi nap folyamán Budapestre utazik, hogy a belügyés a közellátásügyi minisztériumban tárgyalásokat folytasson.

Ülést tart a felsőház véderőbizottsága A MTI jelentik: A felsőház véderő bizottsága március 12-én ülést tart és meghallgatja a honvédelmi miniszter tájékoztatóját a hadihelyzetről.

P. RÖSS BERTALAN TART ELŐADÁST AZ AMERICANA SZERDAI VITADELUTÁNIJÁN. Nagyvárad. Saját tud. Az Americana szokásos szerdai vitadelutániájának hirdett rendező megváltozik, amennyiben most szerdán délután fél 6 órai kezdettel P. Röss Bertalan kapucinusrendi hittanár fog előadást tartani *A keresztény egység útja* címmel. Az előadás iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Német, olasz, bolgár újságírók vendégségben a Sajtókamara elnökénél. A MTI jelentik: Kolozsváry-Böröcs Mihály, a Magyar Sajtókamara elnöke, hétfőn estében látta vendégül a német, olasz és bolgár lapok budapesti tudósítóit.

A VÖRÖSKERESZT önkéntes ápolónői tanfolyama a napokban megkezdődik és az arra már jelentkezőket kérjük, hogy még egyszer — szerdán és csütörtökön délután 2-4-ig — iradéukban jelentkezzenek. Szaniszló-utca 14. Vörös Kereszt iroda.

Szaradzsoğlu kapott megbízást az új török kormány megalakítására. Rómából jelentik: (MTI) A Német TI jelentik: A török képviselőház hétfőre ültetve el tanácskozásait. Inonü elnök valószínűleg ekkor tartja meg nagy beszédét. Szaradzsoğlu miniszterelnök az új választás után szokászerűen bejelentette lemondását. Inonü elnök újra Szaradzsoğlu bízta meg kormányalakítással.

KÁLLAY MINISZTERELNÖK ÜDVÖZLŐ TÁVIRATA EDWIN LINKOMIÉSSEHEZ. A MTI. jelentik: Kállay Miklós m. kir. miniszterelnök megleghangú táviratot intézett Linkomies Edwinhez miniszterelnökké történt kinevezése alkalmával.

A costaricai érsek tiltakozik a szovjet diplomáciai kapcsolat ellen. Buenos-Areusból jelentik: (MTI) A Német TI jelentik: Calabria érsek, a costaricai katolikus egyház feje helyteleníti, hogy Costarica diplomáciai kapcsolatokat szándékozik felvenni a Szovjetunióval. Ezt a tervet nemcsak magától az érsektől fogva helyteleníti, hanem azért is, mert ez a lépés kedvező lenne a szélső baloldali propagandának. Mint ismeretes, Costaricában a kommunisztákat nem ismerik el politikai pártként.

BUDAPESTI POSTAHIVATALOK KÜLÖNLEGES BÉLYEGZŐJE. A MOT jelentik: A budapesti 4., 5., 62. és 72. postahivatal április 1-től „Használj hadigondozási bélyeget” feliratu bélyegzőt használ.

Számos női bajnál gyakran igen nagy megkönnyebbülést szerez reggel éhgyomorra egy fél pohárnyi természetes „**Ferenc József**” keserűvíz azáltal, hogy a belek tartalmát gyorsan felhígítja és akadálytalanul kiüríti, az anyagcsereforgalmat pedig hathatósan előmozdítja. Kérdezze meg orvosát!

TEMETÉS. Takács József v. 4-es honvéd főhadnagy temetése 10-én, azaz csütörtökön délután 3 órakor lesz az Olasz temető Haller kápolnájából. Felkértem a volt 4-eseket, hogy a temetésen minél nagyobb számban megjelenjenek szíveskedjenek. Elnök.

Temetés. Takács József áll. isk. igazgató, 56 éves korában hirtelen szenvedés után elhunyt. Temetése csütörtökön délután 3 órakor lesz a Haller kápolnából.

Internálással büntetik Szlovákiában az elleuséges rádiók hallgatását. Pozsonyból jelentik: (B. T.) Szlovákiában az elleuséges rádiók hallgatását a későbbiek elkövetésén kívül internálással büntetik.

A budapesti és kassai rádió népszerű énekesnője Nagyváradon

Nagyvárad. Saját tud. Mándy Mándy Margit énekművész, több bécsi hangverseny ünnepelt énekesnője és a magyar rádióban számtalanszor fellépett szereplő folyó hó 13-án, szombaton este 6 órai kezdettel önálló hangversenyt ad Nagyváradon a Zöldkereszt javára. Az értékes műsorban szerepel még Szendy Tihász országosan ismert hegedűművész, debreceni zenetanár és Ujfalu József zongoraművész, karmester is. Nagyvárad komoly zenekedvelői körében nagy érdeklődés nyilvánul meg eddig is a hangverseny iránt, melynek díszta bevitelét a Zöldkereszt a csemmökölengye akciójára fordítja.

Jegyek elővételben kaphatók 1-5 pengős áron a hangverseny helyén: a Református Kulturpalotában, továbbá a Zöldkereszt Központi Egészségházában (Bunyitay liget 18.), a Nemzeti Könyv-és Papirkereskedésben (Rákóczi ut 11) és a Kleopatra Gyógyezertárban (Kossuth Lajos u. 2.)

APOLLO Filmszínházban

A példátlan sikerre való tekintettel egész héten a

Pista tekintetes úr

Jávor, Tolnay, Turay, Halmay, Mály. — Biztosítsa jegyét elővételben!

Az izgalmas filmie!

A kalandorfilmek királya!

INDIA TIGRISE

a CASINOBAN

Bölcsőkiállítás Rómában. December 24-én nyílt meg és január közepéig tart a római bölcsőkiállítás, amelyet az anya- és csecsemővédő egyesület, a női pártvezetők és a kézműipari szervezetek közösen rendeztek. Az érdekes kiállításon mintegy 150 kiállító több, mint 200 bölcsőt mutatott be. Olaszországban csaknem minden tája képviselve volt: Lazio, Toscana, Veneto, Emilia, Romagna, Campania, Lombardia, Trentino, Liguria, Apulia, Umbria, Piemonte, Abruzzo, Val Gardena, úgyhogy minden táj izlése és népművészete megfelelően érvényesült. A legszebb tíz bölcsőt olyan anyáknak adományozták, akiknek férje katona és harctéri szolgálót teljesít. A többi kiállításítottak.

„FÉNYKÉPKERESŐNÖK” A FRONT SZOLGÁLATÁBAN. Az Ufa filmársaság a háborúban küzdő katonák iránti együttérzésből „Ufa bajtársi szolgálat” néven új foglalkozási ágat vezetett be. Az intézmény célja a háborús híradókban felismert hozzátartozók fényképeinek rendelkezésre bocsátása. Mindgyakorábban fordul ugyanis elő, hogy a mozikközönség a háborús híradók egyes képein saját férjét, apját stb. ismeri fel és természetesen szeretne a kép birtokába jutni. Ezért ez az új intézmény egy különleges ismeretjelgyévké segítségével az egyes filmszalagokról fényképmásolatot készít és a kívánt helyre továbbítja. Az ilyen fényképek iránti érdeklődés óriási és ezért az Ufa Tempelhofban e célból külön osztályt rendezett be ezen hatalmas munka lebonyolítása céljából. Különösen az esetek hozzátartozói részére pótolhatatlan emléket jelent egy ilyen fénykép, mert az elhunyt életének utolsó szakaszát örökíti meg. (MNK.)

Új szlovák törvényjavaslat a véderőtörvényről. Pozsonyból jelentik: (MTI) A NTI jelentik: A szlovák országgyűlés elé új javaslatot terjesztettek az új véderőtörvényről.

Üzönével érkeznek az igénybejelentések az öt holdon aluli zsidó birtokokra

Nagyvárad. Saját tud. Az öt holdon aluli zsidó birtokok iránt rendkívüli érdeklődés nyilatkozik meg a most folyó igénybejelentések során. Kedd délig közel kétezer kérvényt nyújtottak be a legkülönbözőbb társadalmi rétegekből a előreláthatólag a szerdai utolsó napon még üzönével fognak érkezni az igénybejelentések a városi Közföldi Szövetkezethez. A kérvényeket az igénylők jobbra igazol iratok nélkül nyújtják be. Az igazolások csatolására az igénybejelentések elő felülvizsgálása — megosztása — után fogják felhívni a kérvényezőket, akiknek azután már komolyabb esélyük lehetnek a juttatásra.

Mi újság a piacon?

- Gyümölcsfélék:** (közepes felh.)
 1 kgr alma 1.60-2.60-3.80, narancs 3.60-4.50, citrom drb 0.30-0.36, mandarin kgr 5.50-6, körte 2-2.50, gesztenye 2.80-3.20 pengő.
Zöldségfélék: (közepes felh.)
 1 kgr burgonya 26, répa 24-36, hagyma 32, vettivaló 1.20, cékla 20-30, 1 drb káposzta 20-80, olasz 30-80, 1 kgr petrezselyem 30-46, 1 drb karalábé 8-40, zeller 40-50, retek 4-20, 1 kgr spenót 240-300, 1 drb torma 6-24 fillér.
Élőállatok (közepes felhozatal)
 1 drb szarvasmarha vágó kgr 1.20-1.70, fejős tehén 600-1300, szopós borjú kgr 1.60-1.70, kismalac párja 70-100, igásló 300-1200, parádés ló 1200-1600 pengő.
Tejtermékek: (gyenge felhozatal)
 1 liter tej 0.40, 1 kgr vaj 6-7.70, juhtúró 3.40-4.20, tehéntúró 1.25-1.35, tejjel 1.50-1.70, sajt 3-3.40 pengő.
Kenyér:
 1 kiló egységes kenyér 42 fillér.
Szárnyasok: (gyenge felhozatal)
 1 pár csirke kgr 4.60, hizott liba kgr 4.70, sovány liba kgr 4.90, tyúk kgr 4.—, sovány ruca 4.70, tojás 0.20-0.22 pengő.
Húsarak:
 Marhahús 3.70, növendékmarha 3.70, juhhús 2.40, bivalyhús 3.30, margarin 3.80 pengő.
Haljélek: (gyenge felhozatal)
 Ponty 4.50-4.80, csuka 4.50-4.80, köröshal 2.50-3.00 pengő.

Hirdessen a Magyar Lapokban

A vácas egyheti népmozgalma

SZÜLETÉS. Singer Vilmos cipész-mester leánya Judit. Dr. Gyalay Mihály ügyvédjelölt leánya Ildikó. Lengyel József szabómester leánya Emma. Török Pál napszámos leánya Ilona. Balog Lajos pintérségéd fia László. Szép Sándor városi altiszt fia Sándor. Dávidovits Mechel munkás leánya Eszter. Pál Imre földműves leánya Rozália. Cséh Imre napszámos leánya Teodóra. Sokondár Béla kosár fonóságéd fia György. Acs Tibor órá és ékszerész fia Tibor. Barta Lajos napszámos leánya Piroška. Kulizs Lajos városi II. o. altiszt fia Lajos. Friedmann Henrik ügynök leánya Judit. Dobos Imre timármester fia Ferenc. Cz. Veres István községi irnok leánya Eszter. Futó Károly vas-esztergályosságéd leánya Rozália. Bodor Károly szabóságéd leánya Mária. Tapaszi Gyula napszámos leánya Agnes. Bodó György MÁV. váltókezelő fia József. Horváth Róbert földműves fia Barnabás. Szabó József MÁV. üzemi altiszt fia József. Kerékgyártó Lajos szikviz iparos leánya Gizella. Hegedüs Lőrinc napszámos fia Lőrinc. Juhász János napszámos fia János. Szakács Károly vaskereskedőségéd fia Károly. Weinberger Móríc kereskedő fia Ernő. Kovács Gyula segédlelkes leánya Margit. Sasvári János m. kir. h. őrmester leánya Franciska. Rácz Albert napszámos leánya Etelka. Ruskó József napszámos fia József. Jakab Jenő kereskedő leánya Ágnes. Cahán Hers Henrik leánya Anna Márta. Dávid Aladár segédjegyző leánya Rózsa Anna.

HÁZASSÁG. Szabó József Alajos Imre géplakatossegéd és Igna Olga. Kiss Imre faesztergályosságéd és Szilágyi Ella. Szenetovits Károly lakatos segéd és Kelemen Irma. Juhász Kálmán hentessegéd és Dull Eszter. Hegedüs Miklós Sándor városi vaautnál fővizsgáló lakatos és Farkas Emma. Hegedüs János MÁV. málházó és Kövér Mária. Szabó Sándor tényleges örvezető fm. napszámos és Szabó Mária. Vincze Károly földműves és Varga Piroška. Kovács János kovácssegéd és Nagy Ilona. Titi Bálint gyári munkás és Opre Erzsébet. Novák Tivadar kf. napszámos és Kolca Mária. Kiss Florián kovácssegéd és Rotár Anna. Koteles Gyula földműves és Szarvas Irén. Hevesi Antal törzs hajómester és Szilágyi Mária. Renner László bérkocsis és Kovács Gabriella. Gombos Károly női és férfi fedrászegéd és Arany Olga. Nemes Jákó Szabó Lajos MÁV. váltókezelő és Schestýon Margit.

HALALOZÁS. Hrozina János 27 éves. Bónizs István 67 éves. Nagy Sándor 3 nap. Özv. Bosinger Adolfné Schwartz Fanni 78 éves. Kató Edit 5 hónapos. Széles Károly 66 éves. Agócs Imre 38 éves. Kurucz Károly 81 éves. Hottya Jenő 40 éves. Grünfeld József 21 éves. Rogozsán Elek 48 éves. Barna Sándor 56 éves. Kiss Sándor 6 éves. Özv. Kovács Józsefné Szilágyi Ilona 60 éves. K. Sebesi Erzsébet 21 éves. Özv. Tahó Zsigmondné Szabó Zsuzsanna 76 év. Grósz Ignác 29 éves. Özv. Markovits József 76 éves. Herskovits Józsefné Weidenfeld Liebe 38 éves. Veres János 63 éves. Szabó Mihály 34 éves. Balogh László 2 nap. Özv. Bahucz Józsefné Kóti Katalin 82 éves. Herskovits Erzsébet 64 éves. Nagy József

49 éves. Zenovics László 20 éves. Nagy Sándor 43 éves. Özv. Krammer Lajosné Krausz Karolina 56 éves. Szilágyi Juliánna 3 éves. Rácz György 2 éves. Klein Dávid 82 éves. Hodos Erzsébet 2 hónapos. Tyityán Sándorné Majos Rozália 23 éves. Gyezerán Lajos 82 éves. Kimpán Tivadar 53 éves. Trippa Erzsébet 5 hónapos. Disznós, nincs keresztelve, élt 10 órát.

Férfiruhákat, használtakat legjobban árulhat

MOLNAR

használt ruhák, szövetben
Bónier-tér 1. udvarban,
Hívásra házhoz járók.

SPORT

Országos kispuskaversenyt rendez a nagyváradai Árpád Lövészegyesület

Március 13-ig lehet benevezni a versenyre

(Nagyvárad) A Nagyváradai Árpád Lövész Egyesület 1943 március hó 14 reggel 9 órai kezdettel országos kispuska versenyt rendez, melyre meghívta az ország Lövészegyesületeit is. A verseny helye: Az Árpád Lövész Egyesület fedett lötere. (gróf Apponyi Albert fasor 1 sz.) A verseny ideje: 14-én reggel 9 órától délután 6 óráig és 15-én reggel 9 órától befejezésig. A verseny neve: csapat- és egyéni. a) csapatverseny férfiak részére. b) csapatverseny hölgyek részére. c) egyéni verseny osztályozatlan lövészek részére. d) egyéni verseny osztályozatlan hölgylövészek részére. e) egyéni verseny I. II. osztályozott lövészek részére. f) egyéni verseny III. IV. osztályozott lövészek részére. Távolság 25 m. Puska: Magyar gyártmányú „Fég” puska. Céltábla: egységes céltábla (14x7 cm.) Irányzék: nyitott. Testhelyzet: fekvő, álló, térdelő. (Sorrendben tartandó.) Lövések száma: testhelyzetenként 3 próba és 10 értékelő lövés 10 értékelő lövésre 10 perc. Álló testhelyzetben 15 perc. Segédesszköz: szabályos hordszifj és a találatok megfigyelésé-

re láteső. Eredményszámítás: egyéni versenyben a három testhelyzet összes eredménye számít. Csapatversenyben az öt legjobb egyéni eredmény adja a csapat eredményét. Nevezés: a meghívott egyesületek és versenyzők az O. M. L. Sz. pontosan kitöltött nevezési űrlapjain nevezhetnek. Nevezési határidő: 1943 március hó 13. Nevezési díj: egyéni számban 2 pengő. Csapatversenyben: 7 pengő. Egyéni nevezés kötelező. Eremdíjazás az O. M. L. Sz. szabályai szerint. A versenyen csak az O. M. L. Sz. által leigazolt versenyzők indulhatnak. Tudnivalók: Lőszerről mindenki maga gondoskodik. A vidéki versenyzők részére kedvezményes szállásról és ellátásról előzetes bejelentés esetén a rendező egyesület gondoskodik. A rendező egyesület fenntartja magának a jogot, hogy a versenykiírásan az O. M. L. Sz. hozzájárulásával változtasson. Egyebekben az O. M. L. Sz. verseny szabályai mérvadók. Levelezési cím: Árpád Lövész Egyesület Nagyvárad, Szécsényi tér 1 sz. fdsz. 2. Telefon: 18-18.

VESZ brillánst, ezüstöt,
aranyat

ELAD Acs Tibor
Széchenyi-tér 6. sz.

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei: Bolond Asvayné 24-szer szerdán

Kedden este nagy kacagó este lesz a színházban, mert a nagyszerű Vasary bohózat, a „Mondj igazat” van műsoron. Főszereplők: Hottya Éva, Szógi Arany, Szabó Ernő, Fajk Rózi, Bakay Lajos, Daniss Győző és Pákozdy Ferenc. 3 óras kacagás. — *Csak felnőtteknek.*

Szerdán este az idényben 24-edszer „A bolond Asvayné” kerül színpadra Hottya Éva felléptével.

Csütörtökön délután negyed 4 órakor *egységes filléres helyárrakkal* Lehár Ferenc „Mosoly országá” című nagyoperett van műsoron. Minden földszinti jegy 90 fillér, emeleti jegyek 60 fillér, páholy 4 pengő.

Csütörtökön este *munkás előadás* keretében „Csipkeálarc” című mulatságos és izgalmas operett-újdonosság van a színház műsorán.

Péntektől minden este a „Mária főhadnagy” van műsoron. Az idei színiévad legnagyobb színpadi sikerét, a „Mária főhadnagy”-ot pénteken este mutatja be a színház pre-

mier bérletben. Jurik Julesival a címszerepben, Daniss Győző rendezésében. Gyönyörű kiállítás. Eredeti jelmezek. — Pénteken este premier bérlet, szombaton este A-bérlet.

Szombaton délután negyed 4 órai kezdettel nagy gyermekelőadás. Színrekerül „Az elvarázsolt királykisasszony” című meseoperett sok-sok énekkel és tánccal. Rengeteg humor és vidámság. Olcsó helyárak. Jegyek már válthatók.

HETI MŰSOR:

Kedden este: Mondj igazat.
Szerdán este: A bolond Asvayné.
Csütörtökön este: Csipkeálarc.
Péntektől minden este: Mária főhadnagy — premier bérlet.
Szombaton délután: Az elvarázsolt királykisasszony.
Szombaton este: Mária főhadnagy. A-bérlet.
Vasárnap délután és este: Mária főhadnagy.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Briliánst, aranyat, ezüstöt veszek
Viktor ekezerész, Rakóczi-ut 3. 356
Aranyat, ezüstöt, brilliánst vásárol
Tarjan órá-ékszerész, Rakóczi-ut 8. 185
Eladók regények. Dr. Baditz, Miskolc. 611

Eladó jókarban levő szürke szövet
kosztüm középalkakra. Damjanich-u.
37. ajtó 4. 366

Eladó 16 ezer kéve nád. Konyársósti
fürdő. Fábry tanya. 399

Jókarban levő férfi kerékpár eladó.
Erdeklődni: Vörösmarty-u. 1. 398

Eladó 2 szoba, konyha ház. Értekez
ni Varga Lászlónál, Mindszent-u. 23.
szám. Püspöki-ut. 397

Figyelem, újdonság! Méznádmag kí-
lója 10 pengő, fél kiló 5 pengő. katasz-
teri holdba 5 kiló kell. Veres osalamá-
de cirok háromszor kaszállható, kilója
3 pengő, magra vetve 25-30 mázsát
terem, kataszteri holdba 5 kiló kell,
csalamádéból 16 kiló. Kapható Magyar
Jánosnál, Körösszeg, Bihar megye. 396

Allást nyec

KIFUTÓ-PIUT felvesz a Szent László
nyomda R. T., Szilágyi Dezső-u. 5.

Tisztviselőt keres itteni iparvállalat
azonnali belépésre. Csak árettségizett,
jól számoló munkaerők — kezdők is —
adják be ajánlatukat a fizetési igényük
megjelölésével „Öskeresztény
tisztviselő” jellegre a kiadóba. 388

Gyakorlott gépirőnt kersünk. Mező-
gazdák, Muesolimi-tér 16. 395

17-19 éves ifjak, legalább 6 elemivel
felvétetnek a Dreher-Haggenmacher
Sörgyár váradszőlősi telepén. Jelentke-
zés 10-12 óra között. 393

KERESEK azonnalra 10 cipészt, 1
üzemvezetőt és egyet, akinek iparja
van. Ajánlatok Büsse Dezső, Kolozs-
vár, Deák Ferenc-utca 49. szám alá
küldendők.

20-30 éves nők legalább 6 elemivel
felvétetnek a Dreher-Haggenmacher
Nagyvárad Sörgyárnál. Jelentke-
zés 10-12 óra között a váradszőlősi telepén. 392

Kocsisokat felvesz a Dreher-Haggen-
macher Nagyvárad Sörgyár. Jelentke-
zés 10-12 óra között a váradszőlősi telepén. 391

Különféle

Fertőtlenítést, poloskát, mojt, min-
dennemű fergék irtását 38 evi gyakor-
lattal irtja Varga, Dankó Pista-utca 6.
Telefon 27-56. 513

Nagyobb konyhakerthez hozzáértő fe-
lestársat keresek, ki megmunkálást
vállalja. Sánca-utca 5. 394

Kölcsönt előnyös feltétel mellett fo-
lyosít „Hitelszövetkezet, Bethlen István
u. 6. 392

Jómegejelenésű, komoly férfi 5000
pengővel biztos, szép existenciát ala-
pozhat. Cím „Kereskedői ezellem” alatt
a kiadóhivatalban. 390

Elveszett

Elveszett tarka szánbárony nyaksál
a „Nagyvárad” kiadóhivatalától az
Orsolya zárda templomáig. Becsületese
megtaláló jutalom ellenében hozza be
a Nagyvárad kiadóhivatalába. 376

KIADÓTULAJDONOS:

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

76-és felelőszerkesztő:

Dr. Pál Árpád

Felolós kiadó:

Dr. Scheffler Ferenc
a Szent László-nyomda Rt.
igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t.
körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi
Dezső-utca 5. szám.